

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ORSZÁGGYŰLÉSI BIZTOSÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSA

Ügyszám: J-3875/2008

A jövő nemzedékek országgyűlési biztosának állásfoglalása
a J-3875/2008. számú ügyben

I. A panasz

2. A panaszos 2005. április 22-én kelt levelében kereste meg először az állampolgári jogok országgyűlési biztosát. Beadványa szerint lakóingatlana, melyen életvitelszerűen tartózkodik, egy temető védőtávolságán belül található. A temető pedig annak ellenére üzemel, hogy annak bezárására a telek vásárlásakor a település akkori vezetőitől ígéretet kapott. Telke mindhárom oldalán utat nyitottak az idők során, a közlekedés zaja, az ezzel járó rezgés és por használhatatlanná teszi a kertjét. A telken található kút vize is kifogásolható. Gondjait többször jelezte az illetékesek felé, de érdemi intézkedés nem történt. A jelen helyzet az ingatlan használhatóságát korlátozza, az ott lakók testi és lelki egészségét veszélyezteti.
3. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa 3045/2005/4. számú, 2007. június 20-án kelt levelében arról tájékoztatta a panaszost, hogy a kialakult helyzetért álláspontja szerint alapvetően a városi tanács által előidézett téves feltevés a felelős, mely szerint a temető később bezárásra fog kerülni, és amennyiben a panaszos az ingatlan értékcsökkenését feltételezi, úgy etekintetben polgári jogi úton érvényesítheti igényét, de egyebekben a biztos hatáskörének hiányát állapította meg.
4. A panaszos 2007. július 17-én kelt levelében ismételtén megkereste a biztost, és annak állásfoglalását sérelmezte. Panaszát további két irattal kiegészítette, a korábbi beadványában foglaltakat fenntartotta és kérte panaszának orvoslását. Ezen levelét az állampolgári jogok országgyűlési biztosa 2008. július 16-án, hatáskörének hiányára hivatkozva tette át a jövő nemzedékek országgyűlési biztosához.
5. A panaszos a beadványát a jelen eljárásban többször kiegészítette, ügyének állásáról többször adott tájékoztatást. A panaszában foglaltak vizsgálata érdekében több hatóságot is megkerestünk, valamint nem mellőzhettük az állampolgári jogok országgyűlési biztosánál keletkezett iratok áttekintését és értékelését sem. Minderre azért van szükség, mivel az ügy több évtizedet átívelő múlttal rendelkezik, a panaszos és az önkormányzat közti ellentét gyökerei pedig álláspontunk szerint egészen az ügy kezdetéig nyúlnak vissza.

II. Hatáskör vizsgálata

6. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény 27/B. § (1) bekezdése szerint a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa figyelemmel kíséri, értékeli és ellenőrzi azon jogszabályi rendelkezések érvényesülését, amelyek biztosítják a környezet és a természet állapotának fenntarthatóságát és javítását. Feladata a mindezekkel kapcsolatban

tudomására jutott visszásságok kivizsgálása vagy kivizsgáltatása, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedések kezdeményezése.

7. Elsődlegesen azt vizsgáltuk a jelen ügyben, hogy a panaszos beadványában foglaltak alapján fennáll-e alkotmányos visszásság, sérült-e a panaszos egészséges környezethez való joga, a hatóságok eleget tettek-e a jogszabályokban foglalt előírásoknak. A panaszos a temető közelségén túl olyan körülményeket is kifogásolt – a közlekedés zaja, pora, újonnan megjelenő nem lakófunkcióhoz köthető beruházások, fakivágások - melyek a városi élet fejlődésével együtt gyakran jelentkeznek, és az életminőség hátrányos változását is jelenthetik.

III. Tényállás

8. A rendelkezésünkre álló iratok szerint a panaszos a telket 1977-ben vásárolta, a székesfehérvári, ún. Fecskeparti temető közvetlen közelében. A vásárlás során a mintegy 25 méterre található temető bezárására a város akkori vezetésétől szóbeli és írásbeli ígéretet is kapott. A panaszos építési engedélyt kért és kapott egy családi ház építésére 1978-ban, annak ellenére, hogy az az akkor hatályos előírások szerint a temető védőtávolságán belül volt, így jogszerűen építési engedélyt nem kerülhetett volna kiadásra. A lakóépület időközben megépült, és mivel a temető bezárására évek múlva sem került sor, így a panaszos a tanácshoz fordult. Beadványaiban mind a védőtávolság hiányát, mind pedig azt sérelmezte, hogy a temetőt az ígéret ellenére nem zárták be.
9. Ezt rögzíti a Fejér Megyei Tanács 1979 augusztusában kelt levele is, mely szerint az 5/1974. (III. 14.) ÉVM rendelet mellékletében foglalt Országos Építési Szabályzat szerint temetőhöz lakóépületet – teljes közművesítettség esetén – 100 méteren belül elhelyezni nem lehetett volna, **de a megyei tanácsnak akkor már nem volt törvényes lehetősége az építési engedély visszavonására, mivel az az engedélyes jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogait sértette volna, hiszen a panaszos a háza építését megkezdte.** A megyei tanács arról tájékoztatta a panaszost, hogy amennyiben szerinte a temető közelségének értékcsökkentő hatása van az ingatlanára nézve, úgy ezen igényét polgári perben tudja érvényesíteni.
10. Az iratok között több olyan levél is található, mely megerősíti azt, hogy a temető bezárását a város vezetése valóban tervezte, sőt, erről döntés is született, mindezek ellenére a bezárásra ténylegesen soha nem került sor. A panaszos 1995 és 1996 folyamán ezt többször is sérelmezte a település vezetésénél, az önkormányzattól pedig csereingatlant kért.
11. A város jegyzőjének 1996. október 29-én kelt tájékoztatása szerint a temető bezárására azért nem került sor, mivel sokan kértek betemetést, hivatkozva arra, hogy hozzátartozóik is ott nyugszanak. Ezen kérések alapján, kegyeleti szempontokat is figyelembe véve a temetőt nem zárták be, abba a betemetés folyamatosan zajlott. A temető bővítésére nem került sor, de az addig temetéssel nem érintett részeket az évek folyamán rendbe hozták, és alkalmassá tették temetések végzésére. Azt az önkormányzati rendeletet, mely korábban egyes temetők – köztük a Fecskeparti temető - bezárásáról döntött, hatályon kívül helyezték, az 1/1993. számú önkormányzati rendelet pedig rögzítette az amúgy is fennálló helyzetet, hogy a Fecskeparti temető mindig is üzemelt, és a jövőben is üzemelhet. A panaszos csereingatlan iránti kérelmét az önkormányzat elutasította.
12. A rendelkezésünkre álló iratok alapján megállapítottuk, hogy a temető működésével kapcsolatos panaszokkal a képviselő testület, a jegyző és a polgármester is többször foglalkozott, az eljárásokba az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatot (a továbbiakban: ÁNTSZ) is több esetben bevonták, a panaszos részletes tájékoztatást kapott megkereséseire.

13. Az iratok szerint 2001-ben a panaszos a környező útépitések kapcsán fordult a jegyzőhöz. A jegyző 2001. október 2-án kelt levele szerint a környéken valóban zajlottak útépitések, mellyel párhuzamosan több járdát is építettek. Ennek kapcsán a vízvezető árkokban megtelepedett akácokat és cserjéket kivágták, a terepet rendezték. A felújítással összefüggésben forgalomnövelő beruházás az utakon nem történt, az egyik érintett utcán 20 km/h-ás sebességkorlátozást vezettek be, de zajvédő fal megépítését az önkormányzat nem tartotta indokoltnak.
14. A jegyző 2002. július 24-én kelt, és egy környezetvédő társadalmi szervezet megkeresésére adott válasza többletinformációként tartalmazza, hogy a temető panaszos felőli oldalán szilárd kerítés épült és az ingatlant övező zöld sövényhez a Városgondnokság növényeket biztosított a panaszosnak. A panasz ekkor már nem csak a temető bezárásával kapcsolatos kifogásokat tartalmazta, hanem azt is, hogy hátrányosan érinti a panaszost a telek egyik oldalán futó úton két új autóbuszjárat bevezetése, a tőle 80-100 méterre kialakított üzemanyag-töltő-állomás, és jelezte, hogy a kb. 150 méterre kialakított új hőközpont miatt bizonyos időjárásnál füstgázos a levegő. A környező utak felújításánál az általa ültetett fákat indokolatlanul megnyírták, az önkormányzat pedig elzárkózik egy zajvédő fal megépítésétől, holott a sebességkorlátozást az ott közlekedő járművek nem tartják be, a forgalom pedig jelentős. Emiatt kertjük pihenésre alkalmatlan. A jegyző tájékoztatása szerint ezen kifogásokat a hatóságok mindeddig nem tartották megalapozottnak.
15. 2002 decemberében a panaszos érdekében eljáró társadalmi szervezet a képviselő testület környezetvédelmi bizottságához fordult. Beadványa a fentiekben már ismertetettekén túl az alábbi kifogásokat is tartalmazta: a területen magas a talajvíz, ami a telken található kút vizének szennyeződését okozza azáltal, hogy a temető felől bemosódás történik, szennyezést okoz továbbá az üzemanyag-töltő állomás is. Nagy esőzés esetén a pincét is elönti a víz. A kerítésük egyik oldalán illegális hulladék-elhelyezésre került sor, az utakról a teherautókat nem tiltották ki. A honvédségi kerítés mellett megoldatlan a gyommentesítés, a garázssornál nincs hulladékgyűjtő elhelyezve. A hét minden napján történő temetés mentális megterhelést jelent számára.
16. A panaszos az állampolgári jogok országgyűlési biztosához is fordult beadványával. Miután a biztos az ügyben a hatáskörének hiányát állapította meg, a panaszos beadványát kiegészítette, és kérte az abban foglaltak figyelembevételét az ügyben. Levele szerint az állampolgári jogok sérelmét okozza, hogy a védőtávolság betartása nem mindenre nézve kötelező. *A panasz és annak előzményei ezt követően kerültek a jövő nemzedékek országgyűlési biztosához.*
17. A beadványban foglaltak kivizsgálása érdekében megkerestük Székesfehérvár Megyei Jogú Város Jegyzőjét és az ÁNTSZ Kistérségi Intézetét. A rendelkezésünkre bocsátott iratok alapján - a fentiekben már ismertetettekén túl - az alábbiakat állapítottuk meg.
18. A panaszos az állampolgári jogok biztosánál folyó eljárás ideje alatt, 2007. november 12-én a beadvánnyal fordult a jegyzőhöz, amelyben az alábbi, álláspontja szerint környezeti gondjai orvoslását kérte:
- a temetőben védőtávolságon belül temetések folynak.
 - az ingatlant három oldalról érő közúti közlekedés por, zaj, rezgés és füstgáz terhelése miatt kertje használhatatlan,
 - 2006-ban a temető oldalában ép fákat vágtak ki,
 - 2007-ben tőlük 20 méterre illemhely létesült,
 - fái pusztulnak.
 - sérelmezte továbbá, hogy az érdekében felszólaló környezetvédelmi szervezetet „elhallgattatták”.

Kérte az önkormányzat mulasztásai miatt bekövetkezett káros hatások megszüntetését.

19. Ezt a levelet – az ügy rekonstruálása alapján – a panaszos egy már folyamatban lévő, az egyik telekszomszédja kérelmére a panaszossal szemben indult birtokvédelmi eljárásban nyújtotta be, melynek témája az ingatlanok határain lévő növényzet gondozása, rendbetétele volt. 2007. november 23-án a levelet és mellékleteit a jegyző a Székesfehérvári Városi Bírósághoz továbbította azzal, hogy keresetindításnak tekintette a folyamatban lévő, és két szomszéd között zajló birtokvédelmi ügyben.
20. 2008. január 29-én kelt levelében a panaszos újabb levéllel fordult a jegyzőhöz, amelyben sérelmezte, hogy a Városi Bíróság a jegyző által áttett kérelmet végzésével elutasította, ezért a 2007. november 12-én kelt **levelét immáron önállóan küldte meg, és kérte a környezeti problémái orvoslását. Ehhez személyes meghallgatást kért, és az ügy irataiba való betekintést.**
21. 2008. február 8-án kelt levelében az önkormányzat arra kérte a panaszost, hogy ügyfélfogadási időben fáradjon be a hivatalba a panasz és kérelem pontosítása és kiegészítése céljából. A levél kiemelte, hogy a környezettel kapcsolatos probléma meghatározásának további tisztázása szükséges a szakszerű tájékoztatáshoz és a megfelelő eljárási forma kiválasztásához.
22. Mivel ezen levélre nem érkezett válasz, az önkormányzat 2008. március 17-én felhívta a panaszost, hogy 5 napon belül jelölje meg azt, hogy ki ellen és milyen eljárás lefolytatását kéri. Mindkét levél tárgya a korábbi birtokvédelmi ügyre utalt.
23. A panaszos 2008. március 20-án kelt levelében jelezte, hogy a tárgyban jelölt birtokvédelmi eljárást lezártnak tekinti. Egyebekben pedig a fentiekben már részletesen bemutatott környezeti problémák orvoslását kérte a hivataltól. Sérelmezte az érdemi elbírálás addigi elmaradását, a felhívásban megadott határidő jogszerűségét, és kérte az ügy pártatlan és szakszerű elbírálását.
24. Ezen levél nyomán a jegyző 2008. március 31-én kelt levelében a Közép-Dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatalhoz fordult, és kérte az ügyből történő kizárását. 2008. május 13-án a Közigazgatási Hivatal Dunaújváros Megyei Jogú Város Jegyzőjét jelölte ki a birtokvédelmi eljárás lefolytatására. Erről a panaszost 2008. április 16-án kelt levelével tájékoztatta a jegyző, az iratokat pedig intézkedés végett megküldte Dunaújváros Megyei Jogú Város Jegyzőjéhez.
25. Mindezzel **párhuzamosan** 2008. március 7-én a panaszos a Fejér Megyei Bírósághoz fordult, és a panasznapon arra kérte a Bíróságot, hogy kötelezze a birtokvédelem tárgyában előterjesztett kérelem elbírálására Székesfehérvár Jegyzőjét. A panasznapon felvett jegyzőkönyv szerint a panaszos 2007. november 12-én kelt levelében Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata ellen kívánt birtokvédelmi eljárást indítani a jegyzőnél, célja volt továbbá, hogy a visszásnak tartott hivatali ügyintézésre felhívja a figyelmet. Sérelmezte ez alapján, hogy a jegyző a beadványt nem önállóan kezelte, hanem a folyamatban lévő birtokvédelmi üggyhöz kapcsolta, és keresetindításnak tekintette.
26. Ugyanakkor elismerte maga a panaszos is, hogy a félreértésre és félreiktatásra az adhatott okot, hogy valóban folyamatban volt közte és telekszomszédja között birtokvédelmi eljárás a levél elküldése idején. Sérelmezte továbbá a panaszos, hogy az ismételten, önállóan előterjesztett kérelme alapján a hivatal ismét nem járt el, mivel a tájékoztatást, hogy ügyfélfogadási időben felkeresheti az ügyintézőt, nem tartotta megfelelőnek, és nehezményezte, hogy érdemi döntést nem született. Ezen kérelem alapján a Fejér Megyei Bíróság 21.Kpk.20.511/2008/2. számú, 2008. március 28-án kelt, és május 1-jén jogerőssé vált végzésével Székesfehérvár Megyei Jogú Város Jegyzőjét kötelezte a birtokvédelmi kérelem elbírálására.

27. 2008. október 2-án Dunaújváros Megyei Jogú Város Jegyzője az iratokat azok érdemi vizsgálata nélkül visszaküldte Székesfehérvárra azzal, hogy az ügyben kijelölésre - tudomása szerint - nem került sor, így a kérelem elbírálására nincs hatásköre. Ezt követően Székesfehérvár Jegyzője ismételt és haladéktalanul kérte kizárását az ügyben, és a közigazgatási hivatalhoz fordult. A közigazgatási hivatal a korábbi kijelölést visszavonta, és 2008. december 11-én kelt döntésével Dunaújváros Jegyzőjét jelölte ki ismételt az ügy elbírálására.
28. A birtokvédelmi eljárást Dunaújváros Jegyzője 2008. december 17-én megindította, majd az ügyben a tényállás tisztázását követően a kérelmet elutasította arra hivatkozással, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 192. § (2) bekezdése alapján a birtokos az eredeti állapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését egy év eltelte után közvetlenül a bíróságtól kérheti. Mivel a hatóság megállapította, hogy a zavaró hatások már több mint egy éve fennállnak, így a kérelem elutasítása mellett döntött.
29. Dunaújváros Megyei Jogú Város 5597-3/2009. számú határozatával szemben, melyben a hatóság a birtokháborítás miatt benyújtott kérelmet elutasította, a hatóság 2009. március 23-i telefonos tájékoztatása szerint jogorvoslati kérelmet nem nyújtottak be.

IV. Jogi értékelés

30. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapítottuk, hogy a panaszos és az önkormányzat között feszülő ellentét már hosszú évtizedek óta fennáll. A vitás helyzetet álláspontunk szerint az idézte elő, hogy az ingatlan annak ellenére kapott építési engedélyt, hogy az akkor hatályban lévő előírások szerint temetőhöz lakóépületet – teljes közművesítettség esetén – 100 méteren belül engedélyezni és elhelyezni nem lehetett volna. A városi tanács építési osztálya ezt a helyzetet már felismerte (9. pont), de a panaszosnak küldött válaszlevelében azt is rögzítette, hogy nincs már törvényes lehetősége az építési engedély visszavonására, mivel az az engedélyes jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogait sértette volna, hiszen a panaszos az ingatlan építését megkezdte.
31. A városi tanács 1979. augusztus 30-án kelt levele, mely ezt a tájékoztatást már tartalmazta, rögzítette továbbá, hogy amennyiben a panaszos szerint a temető közelségének értékcsökkentő hatása van az ingatlan vonatkozásában, úgy ezen igényét keresettel érvényesítheti. **Ekkor megállapították azt is, hogy a panaszosnak a temető bezárásával kapcsolatos panaszai közigazgatási úton már nem orvosolhatóak, a védőtávolságon belüli építkezés következményei a mai napig fennállnak.**
32. Ha az ügyben indult eljárásokat vizsgáljuk, akkor arra a megállapításra jutunk, hogy ebben az összetett és bonyolult ügyben egyetlen hatóság számára sem volt könnyű az eligazodás. A panaszos 2007. november 12-én kelt levele, mely az eljárások szempontjából kulcsfontosságúnak minősül – álláspontunk szerint – az ügy akkori szakaszában valóban nem volt egyértelmű, és egyet értünk Székesfehérvár Jegyzőjével abban, hogy a tényállás tisztázására volt szükség ahhoz, hogy a további eljárás majd megfelelő mederben folyhasson tovább. A személyes egyeztetés lehetőségét a panaszos kifejezetten kérte, erre lehetőséget is kapott. Az ügy irataiba való betekintésre, melyet szintén kifejezetten kért, ekkor lett volna lehetősége. Minden bizonnyal segítette volna az ügy elintézését és a hatóság munkáját is, amennyiben a panasz és a kérelem személyes egyeztetésére sor kerülhet. Ennek elmaradása álláspontunk szerint jelentősen befolyásolta az ügy későbbi menetét. A bíróság döntése, a kizárási eljárások éppen hogy nem gyorsították, hanem lassították az eljárást, így az idő múlásával a birtokvédelmi eljárás sem hozhatott eredményt.

33. Aggályosnak tartjuk azonban Dunaújváros Megyei Jogú Városa Jegyzőjének eljárását, és megállapítjuk, hogy hatáskörének és illetékességének vizsgálatakor nem elég körültekintően és dokumentált formában járt el, mivel a rendelkezésünkre álló iratok szerint az első kijelölést követően mintegy 4 hónap után azzal az indokolással küldte vissza az ügyet Székesfehérvárra, hogy az ügyben kijelölésre nem került sor. Tette ezt annak ellenére, hogy a Székesfehérvár Jegyzője által megküldött iratokban megtalálható a közigazgatási hivatal döntése a kijelölésről, a végzésen pedig Dunaújváros Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Építésügyi és Környezetvédelmi Irodájának 2008. május 21-ei dátumú érkeztető pecsétje még a másolatban is tisztán kivehető, vagyis a kijelölésről hivatalos tudomása kellett, hogy legyen.
34. Sajnálatos módon a panaszos abban a téves feltevésben vásárolta meg az ingatlant, hogy az annak közelében lévő temető rövidesen bezár. Ezen alapkonfliktus mellé az évek során a tulajdonosnak egyre több, más jellegű, de alapvetően az életminőségével összefüggő panasza merült fel. Életterének változása, az útépitések, a város növekedése, érzése szerint mind-mind hátrányosan befolyásolta életminőségét.
35. A 2009 áprilisában tartott rövid helyszíni bejárás tapasztaltak szerint azonban a környék megőrizte kisvárosias jellegét, még amellet is, hogy meghatározó a területen a temető és a laktanya jelenléte. A temető és a laktanya környéke gondozott, tiszta, rendben tartott, a temető magas kerítéssel van körülvéve. A forgalom a délutáni órában egyáltalán nem volt jelentős, a busz elhaladása jelentős zaj- és porhatással nem járt. Az egyik utcán sebességkorlátozást elrendelő táblát helyeztek el, ezt minden bizonnyal indokolja az ott található játszótér is. A panaszos ingatlanát az utca felől magas és dús növényzet veszi körbe. A temető területén létesített illemhely – ha nem is szembetűnően – de észlelhető. A helyszíni bejárás – mely természetesen nem tudta teljes mélységében feltárni az ott lakókat érő valamennyi hatást – olyan körülményt nem tapasztaltunk, mely az egészséges környezethez való jog sérelmére utalt volna.
36. A panaszos az ügyben többször sérelmezte azt, hogy a kertjében található kút vize öntözésre nem alkalmas. De amellet, hogy a magas talajvízszintre vonatkozó kifogásait vizsgálták az érintettek, a kút vizének vizsgálatára vonatkozóan nem tartalmazott az iratanyag eligazítást. Álláspontunk szerint a temető közelségére való tekintettel a kút vizét célszerű lenne megvizsgáltatni annak érdekében, hogy a használhatóságáról dönteni lehessen. A temető közelségének a víz minőségére vonatkozó hatásának megállapítására nem áll rendelkezésünkre szakértelem, de minden bizonnyal a vízminőség védelme is szerepet játszott abban a jogalkotói döntésben, mely a temetők vonatkozásában védőövezet kialakítását írta elő.

IV. Megállapítások

37. Álláspontunk szerint a hatóság részéről a személyes megjelenés kérése a megfelelő lépés volt, az egyeztetést, az érdekek, lehetőségek, problémák személyes megbeszélését tartjuk az ügyben az egyetlen járható útnak. Egyetértünk továbbá azzal a korábbi megállapítással, hogy a védőtávolsággal kapcsolatban felmerülő és ebből fakadó gondok ennyi év távlatában nem orvosolhatóak közigazgatási úton. Amennyiben a panaszos úgy érzi, hogy a személyes egyeztetés sem vezet eredményre, úgy lehetősége van arra, hogy az ingatlan használatának korlátozásából és egyéb okokból fennálló igényeit polgári jogi úton érvényesítse, és kártérítést kérjen. A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, a bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A kártérítési igény elbírálása a bíróság hatáskörébe tartozik, ezért a panasz ezen részét nem vizsgáltuk.

38. Dunaújváros Megyei Jogú Város Jegyzőjének eljárásával kapcsolatban sem az egészséges környezethez, hanem a jogbiztonsághoz való jog érintettsége merült fel, és bár az egészséges környezethez való jog sérelmét jelenheti egy-egy ügyben a hatóság mulasztása, ezt a jelen eljárásban nem tudtuk megállapítani.
39. **A jelenleg rendelkezésünkre álló adatok alapján az egészséges környezethez való joggal összefüggésben visszásságot megállapítani nem tudtunk. Kétségtelen, hogy a környék megnövekedett forgalmából, a közelben működő laktanya és a benzinkút használatából eredően a panaszos lakhatási körülményei változtak, ez a változás – figyelembe véve a nagyvárosokban általában tapasztalható forgalom nagyságát, a különböző városi intézmények működéséből általában eredő zavarást – az egészséges környezethez való alkotmányos jog sérelmének mértékét nem éri el.**
40. **A panaszban foglalt néhány probléma részbeni orvoslására azonban lehetőség van, így felkérjük Székesfehérvár Megyei Jogú Város Jegyzőjét, hogy az érintett közutak pormentesítésére, a környék tisztaságára és a növényzet gondozására, szükség esetén annak pótlására kiemelt figyelmet fordítson. Kérjük továbbá, hogy a temető területén az illemhelynek a jelenleginél esztétikusabb és igényesebb elhelyezésének lehetőségeit megvizsgálni szíveskedjenek.**
41. **Felhívjuk a panaszost arra, hogy a helyzet javítása érdekében igyekezzen együttműködni az önkormányzattal, hiszen, ha az önkormányzati hatóságok kezdeményezte megbeszéléseken nem jelenik meg, ezzel elzárja magát a legalább részleges megállapodások lehetőségétől. Még abban az esetben is, ha az ügy alapkonfliktusa valóban csak az értékcsökkenés megfizetésére, zavarás megszűnésére vagy akár cseretelek biztosítására irányuló perben dönthető el, a magyar (polgári, közigazgatási stb.) jog szabályai az ilyen jellegű konfliktusokban is arra bátorítják mindkét felet, hogy együttműködő magatartást tanúsítsanak.**

Budapest, 2009. május 8.

dr. Fülöp Sándor
a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa